

Kommissionens andra förslag om stärkt ekonomisk styrning inom eurozonen

Finansdepartementet

2011-12-27

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 821

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigerande av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet

KOM(2011) 819

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om skärpning av den ekonomiska övervakningen och övervakningen av de offentliga finanserna i medlemsstater som har, eller hotas av, allvarliga problem i fråga om deras finansiella stabilitet i euroområdet

Sammanfattning

Kommissionens förslag till förordningar om stärkt ekonomisk styrning innebär i korthet:

i) Förstärkning av budgetövervakningen i euroområdet, KOM (2011) 821:

Förslaget innebär utökade rapporteringskrav när det gäller den nationella budgetpolitiken, där rapporteringskrav och övervakning ökar i takt med att förfarandet vid alltför stora underskott (EDP) trappas upp i medlemsstaten.

Förslag om att medlemsstaternas utkast till budgetförslag ska granskas av kommissionen som, om nödvändigt, ska kunna avge ett yttrande på, eller i vissa fall kunna begära en reviderad version av, utkastet till budgetförslag.

ii) Stärkt övervakning av euroländer som har, eller hotas av, allvarliga problem med sin finansiella stabilitet, KOM (2011) 819:

Förslag om att medlemsstater i euroområdet med finansiella problem och/eller som mottar finansiellt stöd ska sättas under stärkt övervakning. Förslaget säkrar samstämmighet mellan villkor som ställs på länder som mottar finansiellt stöd (från t.ex. europeiska finansiella stabilitetsfaciliteten, IMF eller andra stater) och EU:s övriga samordningsförfaranden (t.ex. förfarandet vid alltför stora underskott och europeiska terminen). En medlemsstat ska även av rådet kunna bli rekommenderad att söka finansiellt stöd.

Regeringen anser att den senaste tidens utveckling tydligt har visat på behovet av ett stärkt efterlevnad av det ekonomiska regelverket i EU, och i synnerhet inom euroområdet. Efterlevnaden av regelverket har visat sig vara otillräcklig. Det är naturligt att euroländerna vidtar åtgärder som möter de allvarliga utmaningar som det gemensamma valutasamarbetet nu står inför. Regeringen ställer sig således huvudsakligen positiv till förslagens innehåll, även om vissa frågor behöver diskuteras vidare och förtydligas. En central fråga i de kommande förhandlingarna gäller de konkreta formerna för informationsutbytet mellan medlemsstater och kommissionen vad gäller utkastet till budgetförslag.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den globala ekonomiska krisen har haft stora effekter på EU:s medlemsstater och inneburit att samordningen av den ekonomiska politiken inom EU utsatts för mycket stora prövningar.

I samband med den ekonomiska och finansiella krisen och den kraftigt inbromsade tillväxten i EU har budgetunderskott och statsskulder stigit i många medlemsstater. Stabilitets- och tillväxtpakten är regelverket för samordning av medlemsstaternas finanspolitik inom EU. Pakten konstruerades i syfte att säkerställa att medlemsstaterna för en ansvarsfull finanspolitik. Den senaste tidens oro har dock visat att både utformningen av regelverket och dess tillämpning har varit bristfällig.

För att åtgärda detta har EU nyligen stärkt regelverket genom antagandet av lagstiftningspaketet om stärkt ekonomisk styrning. Paketet, som trädde i kraft den 13 december 2011, består av fem förordningar och ett direktiv, som bl.a. stärker stabilitets- och tillväxtpakten, introducerar ett nytt förfarande vid alltför stora makroekonomiska obalanser, utökar möjligheten till utdömandet av sanktioner mot euroländer, samt fastställer nya krav på medlemsstaternas nationella budgetramverk.

De två förslag till förordningar som nu föreslås av kommissionen bör ses som en komplement till de sex rättsakterna om stärkt ekonomisk styrning. Den senaste tidens utveckling har tydligt visat graden av ömsesidigt beroende mellan euroländerna, samt de risker som finns för att svåra ekonomiska, finansiella och budgetära situationer ska sprida sig från ett euroland till ett annat. Kommissionen har nu föreslagit ytterligare åtgärder, utöver 6-paket, specifikt för euroländerna.

Förslagen bör även ses i ljuset av euroländernas stats- och regeringscheferers slutsatser från den 9 december. Där uppmanar euroländernas stats- och regeringschefer rådet och Europaparlamentet att snabbt analysera de två förslagen så att de kan träda i kraft till nästa budgetcykel. De föreslår även ytterligare förstärkningar av det budgetära regelverket som delvis sträcker sig utanför vad som kan uppnås i sekundär lagstiftning, ändringar som endast kan komma till stånd genom en fördragsändring eller upprättandet av ett mellanstatligt avtal.

De båda förslagen till förordningar presenterades den 23 november 2011, tillsammans med kommissionens årliga tillväxtrapport och en grönbok om s.k. stabilitetsobligationer.

1.2 Förslagets innehåll

Nedan beskrivs de båda förslagen på förordningar. Gemensamt för de båda är att de endast gäller euroländer.

1.2.2 Förslag om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömningar av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigering av alltför stora underskott i euroområdet. KOM (2011) 821

Euroländer ska tidsmässigt samordna sina respektive nationella årliga budgetcykler och ställs enligt förslaget under ökade rapporteringskrav om den nationella budgetpolitiken i form av att deras budgetförslag ska förhandsgranskas av kommissionen. Vidare ska de euroländer som är föremål för underskottsförfarande bli föremål för ytterligare övervakning och rapporteringskrav. Förordningen kompletterar den europeiska terminen och det multilaterala övervakningssystemet som anges i stabilitets- och tillväxtpakten med ytterligare krav på att unionens rekommendationer angående budgetpolitiken tas hänsyn till när de nationella budgetarna förbereds och beslutas.

1.2.1.1 Gemensam tidsplan för det nationella budgetarbetet och förhandsgranskning av nationella budgetförslag

Medlemsstater ska årligen offentliggöra sina medelfristiga budgetplaner. Dessa ska vara i linje med medlemsstaternas medelfristiga budgetramverk och baseras på oberoende makroekonomiska prognoser. Offentliggörandet ska ske tillsammans med stabilitetsprogrammen senast den 15 april.

2011/12:FPM70 Medlemsstater i euroområdet ska införa numeriska finanspolitiska regler om budgetbalans som i deras budgetprocesser infogar deras medelfristiga budgetmål. Sådana mål ska täcka den konsoliderade offentliga sektorn och ska vara av bindande natur, och företrädesvis vara inskrivna i grundlagen.

Senast den 15 oktober varje år ska utkast till budgetplaner för den konsoliderade offentliga sektorn publiceras. Utkasten till budgetplaner ska enligt förordningen bl.a. innehålla budgetbalansmålet nedbrutet på offentliga sektorns undersektorer, prognoser för utgifter och intäkter vid oförändrad politik, samt de huvudsakliga antagandena om förväntad ekonomisk utveckling relevanta för uppfyllande av budgetmålet.

Om budgetbalansmålet eller prognoserna vid oförändrad politik i budgetplanen avviker från dem i det senaste stabilitetsprogrammet ska avvikelserna förklaras.

Om kommissionen i budgetutkastet upptäcker särskilt allvarliga brister i efterlevnaden av de finanspolitiska skyldigheterna i stabilitets- och tillväxtpakten, ska den inom två veckor efter publiceringen av budgetutkastet begära ett reviderat utkast till budgetplan. Begäran ska göras offentlig.

Kommissionen ska också i nödvändiga fall anta ett offentligt yttrande om utkastet till budgetplan senast den 30 november. Om det berörda eurolandets parlament så önskar, ska kommissionen presentera yttrandet i det nationella parlamentet. Kommissionen ska också offentliggöra en översiktlig bedömning av budgetsituationen och av de ekonomiska utsikterna i euroområdet. Eurogruppen ska diskutera kommissionens yttranden om nationella budgetplaner samt på basis av kommissionens ovan nämnda översiktliga bedömning diskutera utsikterna för euroområdet i stort.

1.2.1.2 Förstärkning av budgetövervakningen i takt med att underskottsförfarandet trappas upp

När rådet beslutar om att ett alltför stort underskott existerar i en medlemsstat i euroområdet i enlighet med fördragets art. 126(6) ska medlemsstaten omedelbart genomföra en omfattande bedömning av budgetimplementeringen. Finansiella risker associerade med statligt ägda företag och offentliga kontrakt ska också bedömas. Detta ska tas med i viss rapportering inom ramen för underskottsförfarandet. Vidare ska medlemsstaten regelbundet och offentligt rapportera till kommissionen och till Ekonomiska finansiella kommittén (EFK) om effekten på budgeten av diskretionära åtgärder både på utgifts- och inkomstsidan och om målen och vilka åtgärder som vidtagits för att nå målen. En medlemsstat i euroområdet som i underskottsförfarandet är föremål för en rådsrekommendation enligt fördragets art. 126(7) ska inlämna en rapport halvårsvis och en medlemsstat som är föremål för ett föreläggande enligt fördragets art. 126(9) ska inlämna en rapport kvartalsvis.

En medlemsstat i euroområdet som är föremål för närmare övervakning ska rapportera om en omfattande oberoende revision av den offentliga sektorns räkenskaper som ska ha genomförts tillsammans med nationella revisionsmyndigheter för att säkerställa datakvaliteten.

När det bedöms att det finns en risk att en medlemsstat i euroområdet inte uppfyller kravet att korrigera sitt alltför stora underskott före det slutdatum som fastlagts i rådets rekommendation inom underskottsförfarandet, ska kommissionen basera sin bedömning på ovanstående rapporter och vid risk för avvikelser ska kommissionen även offentligt rekommendera medlemsstaten att vidta ytterligare åtgärder inom den fastlagda tidsramen i underskottsförfarandet. Kommissionen ska, om det nationella parlamentet i eurolandet så begär, presentera rekommendationen i parlamentet. Återigen ska medlemsstaten offentligt rapportera om vidtagna åtgärder, budgetmål och hur målen ska uppnås. Medlemsstaten kan bjudas in till Europaparlamentet för ett meningsutbyte om ovan nämnda rekommendation. På basis av rapporten från medlemsstaten ska kommissionen bedöma om medlemsstaten har uppfyllt rekommendationen eller ej.

Berörd medlemsstats efterlevnad av yttranden och rekommendationer i denna förordning ska beaktas när vissa beslut tas inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten, t.ex. när rådet beslutar om ett alltför stort underskott existerar i en medlemsstat. Dessa beslut kan i sin tur leda till något av de sanktionsbeslut som stipuleras i stabilitets- och tillväxtpakten. I övrigt specificeras inga konsekvenser i denna förordning av att en medlemsstat inte beaktar yttranden eller rekommendationer från kommissionen.

1.2.1 Förslag till förordning om ekonomisk och budgetär övervakning av medlemsstater i euroområdet som erfar eller hotas av allvarliga svårigheter avseende deras finansiella stabilitet. KOM (2011) 819

Förordningen anger bestämmelser för att skärpa den ekonomiska och budgetära övervakningen av medlemsstater i euroområdet som har, eller hotas av, allvarliga problem i fråga om finansiell stabilitet och/eller som mottar, eller kan komma att motta finansiellt stöd från en eller flera stater, den europeiska finansiella stabilitetsfaciliteten, den europeiska finansiella stabilitetsmekanismen, eller andra finansiella institutioner, exempelvis IMF.

Kommissionen får besluta om ett euroland med allvarliga problem med den finansiella stabiliteten ska sättas under skärpt övervakning, och medan medlemsstaten har möjlighet att uttrycka sin syn på läget, ska kommissionen var sjätte månad besluta om den skärpta övervakningen ska fortsätta. Kommissionen ska besluta om att medlemsstater som får finansiellt stöd i förebyggande syfte ska sättas under skärpt övervakning och övervaka förändringar av det finansiella stödet.

En medlemsstat i euroområdet under skärpt övervakning ska vidta åtgärder, i samarbete med kommissionen och europeiska centralbanken, för att komma

tillrätta med källorna till problemen. Medlemsstaten ska i återkommande rapporter delge kommissionen, europeiska centralbanken och europeiska bankmyndigheten (EBA) detaljerad information om situationen i landets finansiella institutioner, på begäran av kommissionen utföra stresstester tillsammans med EBA för bedömning av hur landets banksektor klarar olika makroekonomiska störningar, få de nationella övervakande myndigheternas kapacitet bedömd, samt delge information som behövs för att övervaka makroekonomiska obalanser.

Kommissionen ska också tillsammans med europeiska centralbanken företa regelbundna besök i medlemsstaten för att bedöma framsteg och delge sina bedömningar till Ekonomiska och finansiella kommittén (EFK). Om kommissionen finner att ytterliga åtgärder krävs för att förhindra att den finansiella situationen i medlemsstaten får negativa effekter för den finansiella stabiliteten i euroområdet kan rådet, på rekommendation av kommissionen och med kvalificerad majoritet, rekommendera medlemsstaten att söka finansiellt stöd och förbereda ett makroekonomiskt anpassningsprogram.

En medlemsstat i euroområdet som avser att söka finansiellt stöd ska vara förpliktigad att omedelbart informera rådet, kommissionen och europeiska centralbanken om detta.

En medlemsstat i euroområdet som mottar finansiellt stöd ska upprätta ett makroekonomiskt anpassningsprogram som syftar till att återupprätta en sund och hållbar ekonomisk och finansiell situation och för att kunna återuppta upplåning på marknaden. Rådet ska på rekommendation av kommissionen godkänna anpassningsprogrammet med kvalificerad majoritet och kommissionen och europeiska centralbanken ska sedan övervaka framsteg i programmet och hålla Ekonomiska och finansiella kommittén informerad var tredje månad.

Kommissionen och europeiska centralbanken ska tillsammans med berört euroland sedan bedöma huruvida anpassningsprogrammet bör förändras. Eventuella förändringar i anpassningsprogrammet ska godkännas av rådet med kvalificerad majoritet.

Om avsevärda avvikelser råder från anpassningsprogrammet kan rådet med kvalificerad majoritet konstatera att medlemsstaten inte uppfyller anpassningsprogrammet.

I flera steg i ovan nämnda process finns dels möjlighet för Europaparlamentet att bjuda in representanter från berört euroland för ett meningsbyte, och dels möjligheten för det nationella parlamentet i berört euroland att bjuda in representanter från kommissionen för ett meningsutbyte.

När finansiellt stöd söks hos europeiska finansiella stabilitetsmekanismen eller europeiska stabilitetsmekanismen, ska kommissionen tillsammans med europeiska centralbanken och om det är möjligt, IMF, färdigställa en analys

För att göra EU:s regelverk samstämmigt och mer överskådligt, samt att minska rapporteringsbördan hos medlemsstater med ekonomiska problem, klargör förordningen relationen mellan rapporteringskrav i denna förordning och rapporteringskrav i EU:s övriga samordningsförfaranden, tex. förfarandet vid alltför stora underskott och förfarandet vid alltför stora makroekonomiska obalanser.

Övervakningen efter programtidens slut ska fortsätta så länge minst 75 % av det finansiella stödet inte är återbetalt. Även i en sådan situation kan rådet, på förslag av kommissionen, dels förlänga övervakningsperioden och dels rekommendera eurolandet under övervakning efter programtidens slut att vidta korrigerande åtgärder.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

I nuläget påverkas inte Sverige av de två förslagen till förordningar eftersom de uttryckligen endast avser länder med euro som valuta. Om Sverige skulle omfattas av de nya reglerna är det regeringens preliminära bedömning att en inkorporering av förslagen i förordningen om stärkt budgetövervakning (KOM (2011) 821), speciellt avseende kommissionens offentliga yttrande om en medlemsstats utkast på budgetförslag, kan komma att medföra behov att förändra den svenska riksdagens behandling av budgeten.

Regeringen ska enligt riksdagsordningen lämna sitt budgetförslag till riksdagen senast den 20 september.¹ Därefter har oppositionspartierna två veckor på sig att lämna sina alternativa budgetförslag. I normalfallet beslutar riksdagen om ramarna för budgetens 27 utgiftsområden samt om inkomstberäkningen omkring den 20 november. Efter detta fattar riksdagen löpande under december beslut om fördelning av anslagen inom respektive utgiftsområde. Budgetpropositionen ska vara fullständig när den lämnas och behandlas på ett samlat sätt. Förslag om statens utgifter och inkomster från regeringen får inte lämnas efter budgetpropositionen. Oppositionen ska presentera fullständiga alternativ till regeringens budgetförslag och dessa fullständiga alternativ ställs emot varandra i riksdagens behandling av budgeten. Vidare innebär rambeslutsmodellen en tydlig beslutsstruktur uppifrån och ner. Först beslutar riksdagen om utgiftsramar för de 27 utgiftsområdena och om samtliga inkomster på statens budget. Därefter fördelas utgifterna inom de fastställda ramarna. Detta regleras i riksdagsordningen (RO).

Hanteringen av budgetpropositionen och budgetarbetet i riksdagen innebär att det inte lämnas möjlighet att komplettera budgeten efter det att beslutet

¹ Vid valår dock senast en vecka efter riksdagens öppnande, alternativt tio dagar efter att en ny regering tillträtt och absolut senast 15 november.

om utgiftsramarna tagits i riksdagen. Om kommissionen, enligt förordningsförslaget, lämnar sina synpunkter den 30 november är möjligheterna små för riksdagen att hantera dessa eftersom rambeslutet då redan är fattat och utskottsarbetet med att fördela utgifterna inom ramarna pågår.

1.4 Budgetära konsekvenser / konsekvensanalys

För den svenska statsbudgeten bedöms det i nuläget inte finnas några effekter av förordningsförslagen. Kommissionen får dock nya övervakningsuppgifter vilket kan leda till att det krävs större resurser inom kommissionen vilket i förlängningen kan medföra högre utgifter i EU-budgeten.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Den ekonomiska och finansiella krisen och de därpå följande skuld- och budgetproblemen i Europa har tydligt visat bristerna i efterlevnaden av EU:s finanspolitiska regelverk och i processerna för att hantera finansiella kriser. Detta har särskilt varit fallet inom euroområdet. Det är viktigt att medlemsstater i euroområdet ges stärkta incitament att följa regelverken för att bättre kunna föra en ansvarsfull finanspolitik och att bättre förebygga och hantera situationer med svåra finansiella problem. Utökad övervakning och striktare rapporteringskrav bör stärka efterlevnaden.

Då Sverige är högst beroende av den finansiella stabiliteten inom euroområdet, är det välkommet att ytterligare åtgärder nu föreslås för att stärka regelverket och förebygga framtida kriser inom euroområdet. Det är naturligt att euroländerna vidtar åtgärder som möter de allvarliga utmaningar som det gemensamma valutasamarbetet nu står inför. Regeringen anser samtidigt att förslagen väcker frågor om nationell suveränitet och subsidiaritet inom EU, vilka måste diskuteras vidare. En central fråga i de kommande förhandlingarna gäller de konkreta formerna för informationsutbytet mellan medlemsstater och kommissionen vad gäller utkastet till budgetförslag.

Därutöver betonar regeringen att budgetdisciplinen i euroområdets medlemsstater bör stärkas och nödvändiga strukturella reformer genomföras så snart som möjligt. Detta är nödvändigt för att långsiktigt stärka EU:s konkurrenskraft och återgå till hållbara offentliga finanser.

Ståndpunkter gällande respektive rättsakt:

2.1.1. Förslaget om utökad budgetövervakning KOM (2011) 821

Det är positivt och nödvändigt att det finanspolitiska regelverket för euroländerna nu föreslås stärkas ytterligare, då uppenbara svagheter har uppdagats i vissa euroländers förmåga att förebygga och korrigera stora budgetunderskott och statsskulder. Det är rimligt att euroländernas budgetprocesser strömlinjeformas på det sätt som föreslås. För ett eventuellt svenskt framtida deltagande i valutaunionen är det viktigt att utreda vidare i vilken utsträckning förslagen ligger i linje med den svenska budgetprocessen. I förhandlingsprocessen ska dessa frågor bevakas noga.

Angående sakförslagen är regeringens ståndpunkt att kommissionens eventuella offentliga yttrande om ett eurolands utkast på budgetplan förefaller komma väl sent i ländernas budgetprocesser (före 30 november) för att de ska kunna hanteras av de nationella parlamenten (för Sveriges vidkommande, se beskrivning i avsnitt 1.3). Regeringen anser att det skulle vara lämpligt med en större flexibilitet än vad som anges i förslaget när det gäller att budgetberäkningar ska baseras på en oberoende makroekonomisk prognos. Regeringen anser att det finns andra vägar för att motverka att budgetberäkningar baseras på partiska och orealistiska makroekonomiska prognoser. Sverige baserar inte sina budgetberäkningar på en oberoende makroekonomisk bedömning på det vis som föreskrivs i förordningsförslaget utan denna bedömning tas fram av Finansdepartementet. I Sverige säkerställs kvaliteten i de makroekonomiska bedömningarna genom att regeringens prognoser jämförs med prognoser framställda av andra aktörer som den oberoende Riksbanken och Konjunkturinstitutet, som gör självständiga prognoser, och andra svenska och internationella prognosmakare. Det görs även årliga uppföljningar av regeringens bedömningar i förhållande till andra aktörers bedömningar. Därutöver granskas regeringens prognoser av Finanspolitiska rådet och i vissa fall även av Riksrevisionen. Sammantaget bidrar detta till en transparent prognosprocess. En fördel med att bedömningarna görs inom Finansdepartementet är att relationen mellan nya reformförslag och den makroekonomiska utvecklingen kan hanteras på ett smidigt sätt i den årliga budgetprocessen. Frågor om tidplanen för kommissionens förhandsgranskning av de nationella budgetarna och krav på oberoende bedömningar av den makroekonomiska utvecklingen kommer att bevakas i de kommande förhandlingarna om förordningen.

Förslaget om vilken information utkasten till budgetförslag ska innehålla förefaller i stort rimligt och sammanfaller också i stort med den information svenska budgetpropositioner innehåller. Att en medlemsstat med euro som valuta som befinner sig i förfarandet vid alltför stora underskott (EDP) ska utöka sin rapportering till kommissionen och rådet är rimligt och också att denna rapportering ska vara offentligt. Ökad transparens och samstämmighet mellan EU:s olika övervakningsprocesser är positivt. Det är även positivt att övervakningen kopplad till förfarandet vid alltför stora underskott stärks genom införandet av en mekanism för tidig varning.

2.1.2. Förslaget om övervakning av medlemsstater med finansiella problem, KOM (2011) 819

Regeringen välkomnar att kommissionen föreslår ett tydligare regelsystem för euroländer som mottar finansiellt stöd från andra medlemsstater, den europeiska finansiella stabilitetsfaciliteten, den europeiska finansiella stabilitetsmekanismen, eller andra finansiella institutioner, exempelvis IMF. Det är positivt att EU:s ekonomiska regelverk genom denna förordning görs överskådlig och blir helt förankrad i EU:s lagstiftning, i synnerhet då processerna i den pågående skuld- och finanskrisen har haft brister i samordningen. Det är rimligt att medlemsstater i euroområdet som erhåller finansiellt stöd i förebyggande syfte sätts under utökad övervakning, och att kommissionen får utökad tillgång till relevant information för att kunna bedöma den ekonomiska, finanspolitiska och finansiella situationen och att kommissionen rapporterar till Ekonomiska och finansiella kommittén.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Några förhandlingar har ännu inte inletts och inga medlemsstater har deklarerat någon öppen ståndpunkt. Euroländernas stats- och regeringschefer uppmanade den 9 december rådet och Europaparlamentet att snabbt granska de två förordningarna så att de kan komma på plats till nästa budgetcykel.

Vid preliminärt åsiktsutbyte angående förslagen om de nya förordningarna har det inom kretsen av euroländer uttryckts ett ganska brett stöd för förslagen. Tyskland och en handfull andra medlemsstater i euroområdet är utsagt positiva och inget land har explicit motsatt sig förslagen, även om avvaktande hållningar gällande förordningarna kan noteras från några medlemsstater. Vidare kan nämnas att euroländerna stats- och regeringschefer den 9 december 2011 enades om mer långtgående förstärkningar av den ekonomiska styrningen än vad som föreslås i dessa förslag.

Bland medlemsstater utanför euroområdet har det uttryckts en mer avvaktande hållning. Storbritannien har sagt sig förstå logiken att euroländerna behöver närmare ekonomiskt politiskt samarbete, men tycks inte för närvarande ha starka synpunkter. Flera av de utanförstående medlemsstaterna betonar vikten av att genomföra det nyligen antagna lagstiftningspaketet om stärkt ekonomisk styrning snabbt och effektivt och att implementeringen av paketet borde prioriteras framför ytterligare tillägg i regelverket.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets eller ekonomiska och sociala kommitténs ståndpunkter är ännu inte kända.

Förslagen har inte sänkts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

3.1.1. *Förslaget om utökad budgetövervakning KOM (2011) 821*

Rättslig grund är artikel 136 och 126(6) i fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt. Beslut om förslaget fattas enligt ordinarie beslutsförfarande vilket innebär att beslut i ministerrådet kräver kvalificerad majoritet och att Europaparlamentet är medbeslutande.

3.1.2. *Förslaget om övervakning av medlemsstater i finansiell kris, KOM (2011) 819*

Rättslig grund är artikel 136 och 126(6) i fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt. Beslut om förslaget fattas enligt ordinarie beslutsförfarande vilket innebär att beslut i ministerrådet kräver kvalificerad majoritet och att Europaparlamentet är medbeslutande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen ger viss information om förslagets förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

Kommissionen anser att det för länder i euroområdet är nödvändigt att gå vidare det nyligen beslutade lagstiftningspaketet om stärkt ekonomisk styrning, för att stärka den ekonomiska pelaren i den Ekonomiska och monetära unionen, särskilt som effekter av ekonomisk och budgetär utveckling i enskilda euroländer kan påverka andra medlemsstater. Därför bör riskdelning mellan medlemsstater också innebära fördelning av ansvar.

Kommissionen framhåller att de föreslagna förändringarna innebär förbättrad information till de nationella parlamenten i euroländerna om enskilda budgetförslags lämplighet, utan att det påverkar parlamentens roll i budgetprocesserna. De nationella parlamenten kommer att vara informerade om alla steg i den nya processen för budgetövervakning och om kommissionens bedömningar. I det fall kommissionen efterfrågar ett alternativt budgetförslag som följd av att den har identifierat allvarliga brister i hur medlemsstaten uppfyller stabilitets- och tillväxtpakten, kan kommissionen publicera ett utlåtande om budgeten. Utifrån denna extra information förblir det nationella parlamentet suveränt i att utforma och rösta om den aktuella budgeten.

Enligt kommissionen föreslås ingen överföring av suveränitet från medlemsstaterna i euroområdet. Kommissionens nya roll är att informera och

övervaka. Medlemsstaterna kommer att behöva respektera EU:s krav på deras offentliga finanser när de fastställer sina budgetförslag, men de kraven finns redan fastlagda i fördraget och i stabilitets- och tillväxtpakten. Enligt kommissionen bidrar de nya förslagen till fördjupad granskning men lägger inte till nya krav på politiken.

3.2.4 Regeringens kommentar

Regeringen anser att den ekonomiska och finansiella krisen tydligt har visat att en oansvarig finanspolitik i en medlemsstat snabbt kan leda till negativa konsekvenser för andra medlemsstater, och att detta i synnerhet gäller länderna med gemensam valuta. Därför är det angeläget att en ansvarsfull ekonomisk politik förs i hela euroområdet. För att uppnå detta ändamål finns idag ett gemensamt regelverk som nyligen också stärkts i och med ikraftträdandet av lagstiftningspaketet om stärkt ekonomisk styrning. Emedan det nuvarande regelverket bör implementeras omedelbart och strikt anser regeringen det välkommet att ytterligare åtgärder nu föreslås för euroländerna för att stärka regelverket och förebygga framtida kriser inom euroområdet.

Regeringen understryker att förslagen gäller medlemsstater i euroområdet, men att förslagen också bör bedömas i ljuset av att Sverige i framtiden kan önska gå med i eurosamarbetet. Regeringen anser att kompetensen för finanspolitiken fortsatt ska ligga hos medlemsstaterna. Regeringen anser samtidigt det vara nödvändigt att euroländernas efterlevnad av regelverket förbättras så att en mer ansvarsfull finanspolitik kan bedrivas. Övervakningen av den finansiella utvecklingen bör också förstärkas för att undvika framtida kriser. Regeringen anser att förslagen om stärkt ekonomisk styrning bör stärka efterlevnaden. Samtidigt väcker förslagen frågor om nationell suveränitet och subsidiaritet inom EU, vilka måste diskuteras vidare. En central fråga i de kommande förhandlingarna gäller de konkreta formerna för informationsutbytet mellan medlemsstater och kommissionen vad gäller utkastet till budgetförslag. Regeringen kommer noggrant att bevaka parlamentets roll och befogenheter i förhandlingarna om de aktuella förslagen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Euroländernas stats- och regeringschefer uppmanade den 9 december rådet och Europaparlamentet att snabbt analysera dessa förslag till förordningar, så att de kan antas och träda i kraft innan nästa budgetcykel. Europaparlamentet har enats om en kalender som möjliggör en överenskommelse med rådet i juli 2012, förutsatt att rådet kan enas om en allmän inriktning till mars 2011.

Förslagen kommer i rådet att behandlas rådsarbetsgrupp. Det är ännu ej beslutat när första behandlingen kommer att ske. 2011/12:FPM70

4.2 Fackuttryck / termer

-